

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

•Η αποκεφάλισις της Μαρίας Στεῦαρτ (1)

(Παλαιά γραμμοθήρα)

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

TOY PONTSEVREZ

■ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ ■

Ο γιλέτης Ρούέρ Σάστρε μάταν άνθυφωτος στοιχημάτων και περιοδικούς. Έβγωντε πολύ σπανίως έξω και δεν φρέσκες τών σινατούδων στη σχάλα των απτούδων, όπως ήμενες, με χωρετούδων δελτά και έτρεγε άπειρως να τρωνουσι στο δουμάτιο του. Θάλεγε κανείς πώς ήθελε να περάσει τη ζωή του έντελλως άπαρανθητος, τόσο πολύ άπειρος τον κόσμο.

Το πρόσωπο του ήταν άδεντο και χλωμό και πλασιωνόταν από μια μαρτιγαλιά που γενεάδα.

Στό έργοτην πολύ έβλεπε κανείς λογής-λογής γυναικεία κεφάλια, άλλα κέρινα και άλλα ξύλινα, άλλα τελειωμένα και άλλα μόλις άρχιντημένα, που τερμεναν να πάρουν την τελειωτική τους μορφή, από τό χέρι τούς καλλιτέχνης. Τα περισσότερα απ' αυτά δέν ήταν μεγαλείτερα σε δύκο από τη γροθιά ένος μωρού παιδιού. Ή ίδων καὶ η λεπτότης της γεραμιώς, ή ζωρή έχαρσης τούς στόματος καὶ τῶν ματιών ήταν άπορωμάλλη, μοναδική. Μπροστάς κανείς νύν τὰ ονομάστηκαν πάιστουγγήματα.

Ένα πρόδημα μόνο μόνο έκανε έντυπωσι: "Οτι τὰ φωνατέρων απάντα γυναικεία κεφάλια ήσαν δια τὸ ίδιο πράγμα. Έντελλως δημιούργη τὸ ένα μὲ τ' ἄλλο, είλαν τὴν δια θέρασσαν, τὴν ίδια ζάρι, τὸ ίδιο συλλόγωνταν.

"Όταν μὲν μέρη τὸ φωτήσων σχετίζονται, μοι είπε:

Τὰ κεφάλια αιτάν είνε καιομέ-

να γιὰ κούπλες και προορίζονται γιὰ ήνα καταστήμα τοῦ Λονδίνου... Τὰ ποιλέων τραύματα πετούτες τὸ ένα.

— Μά γιατί ποιάζοντας τὸ ένα μὲ τ' ἄλλο, γιατί είνε δύα δινάρια; Σαναρωτήστα.

Η έρωτης μάτη φωνεύει ότι τὸ στενοχώριος ιπερβολικά και μὲ τὸ υψός του μοι έδισε νά καταλάβω δι τὸ ήταν καιρός νά τὸν άπαλλάσσω τῆς παρονόμιας μον. Μέ συνώδεψε ώς την πόρτα και μοι είπε μά τόντο ψηφό:

— Χαιρετε, κύριε. Καλά ταξιδί...

Καὶ σφιγγοντάς που νευρικά τὸ χερι, μὲ αφήσε απότομα και έτρεξε νά κλειστο στὸ δωμάτιο του.

Ο καλλιτέχνης ήταν, χωρίς ἄλλο, πολὺ μοτικηρώδης. Επειτα ἄπο λίγες μισές ελαύσκετο νά τύχη γιά τη Βιασελίδην.

Την βρέρα τῆς μακριωδοτερος μον, τὴν δρα που έβγαινα από τὸ δωμάτιο μον, παρεπήμοσα δι τὸ ή πόρτα τῆς κάμαρας τοῦ Ρούέρ Σάστρε ήταν μωμονγένη. Έροξε κορφά μάτη ματά και ήδη τὸν καλλιτέχνη καθημένο μηρός στὸν καβάλιέτο του. Έκπτταζε μὲ έκστασιο ένα σεράνι που είλε πειλατείων πρό δίλγων. Απέναντι άριστων από τὸ καβάλιέτο του ήταν ένας καθημένης της παράστησης. Κ' έτοι έβλεπε καθαρό τὸ πόρσωτό του σαν νι τὸ είλα μηρούσαν μον. Η έχαρσης τῆς φυσιογνωμίας του ήταν πολὺ παράξενη.

Έκεινη τὴ στιγμή ὁ Ρούέρ Σάστρος κρατούσε στὰ κέρια του ήνα μακρό ξύλινο κεφάλι και τὸ κύττασε μὲ θαυμασμό. Ήξαφραν τόθερε στὰ κεῦτη

(*) Η άντρια βασιλική Μαρία Στεῦαρτ σίνε μέλι διό τις μητρίδες τοῦ περιπλανετείων δεσπάτου μυθιστορημάτος τοῦ «Μαδουκέτον» δι Κ' ει μα σ μέ Υ ο ζη

του, τὸ φίλησε μὲν εὐλαβεῖαι καὶ ἐπειτα τὸ τοποθέτησε ἐπάνω στο κα-
βαλλέτο του, ἐνδό συγχρόνως τὰ χρακτηριστικά του προσώπου του
ἐπιφανεῖν μάτια ἔκφραστη φρίκη. Μὲ συνφρωμένα φρύδια, μὲ μάτια
τρομαγμένα, ἀποτάξει κατόπιν της ομήλη καὶ μὲ χέρι σταθερὸν κατάτερε
ἔνει δινατὸν κτύπημα στὴν ἄψη τοῦ ἀριστεροῦ ματιοῦ τοῦ κεφαλοῦ
ἔκεινον, ἀκριβῶς στὸ μέρος διποτὸν ἡταν σημαδεμένες ὅλες ἡ κοινῆλες.

***

Τὸ ίδιο βράδυ ἔφυγα γιὰ τὴν Βαρκελώνη.

"Ἐπειτα ἀπὸ μᾶς βδομάδα, ὃ δοὺς Οὐρτάντο ντέ Γκονέρο μᾶς ἐ-
δέχετο στὸ πολιτεύστατο μεγαρὸν του καὶ μᾶς ἔδειχε τὰ καλλιτερα
ἔργα Ἐσωγραφικῆς καὶ γίνεταις ποὺ είχε ἡ πινακοθήκη του.

— Τώρα νῦ σας δεῖξω, μᾶς είτε, χ' ἔνα πολὺ παραξενὸν ἔργο, τὸ
φωτιστέρο ίσσος τοῦ ἔργου τέκνης ποὺ ἔχετε δῆλη σημείη σας... Εἶναι ἔνα
πραγματικὸν ἀριστοφόρημα.

"Ἄφου περιφέρετε απὸ κάτιο σκοτεινούς διαδρόμους, βρεθήσαμε,
σὲ λιγο, μέσος σ' ἐνα σκοτεινού δομάτιο, μὲ βαρεῖα παρατελόματα.
Ἐκεῖ ὁ δοὺς μᾶς ἐποθέτησε σ' ἑνα καταλλήλῳ μέρος, ω̄ μὲν μᾶς
είτε νῦ κλείστη μάτια μας, για μια στυγίη προσχώστη μερικα
βίματα καὶ τραβήξῃς απότομα τὰ βαρεῖα παραπετάματα ποὺ ἐμπο-
δίζειν τὸ φῶς τοῦ ήμιον νῦ ματινή στὸ δομάτιο αὐτό.

— Η κατάτλησις, οὐδὲν τοῦ ιδίου σημαδεμένος καὶ η συγκίνησης ποὺ ἐννιωθαίει
ἐξείνει τὰ στιγμή, εἶναι κάτιο ποὺ δέν μπορεῖ να σάς πειραγμάριο!

Στὴ μέση τοῦ δοματίου, ἐπάνω σ' ἑνα πειστορόφρον βάθος, βρο-
σκόταν σ' ὅλη τοῦ την πρωθενή σεμαντή, τὸ μαρ-
μάριον ἄγαλμα μᾶς ὥραστατής γυναῖκας!

Οὐδεμαρμός μας ἦταν τοῦ μεγάλου, ἡ ἐντυπω-
σις τοῦ κατατλητικοῦ, ὅπετε στὴν ἀρχή νομίσαμε ὅτι
βρισκόματε μεριστοῦ σὲ μια ζωτανή γυναῖκα. Δὲν
παρήστησε διώς νῦ συνέρθουμε ἀπὸ τὴν πλάνη μας.

— Τὸ ἔργο αὐτὸν είλην σκαλισμένο ἐπάνω στὸ σκηνι-
ζότερο καὶ ἀριστερό μάρμαρο τοῦ κόσμου, μᾶς είλε
ὑδὲν τὸ Γκονέρο. Εἶναι ἔνα ἀτ' τὰ δηνατούσια ἔρ-
γα ποὺ κατορθώσει νῦ δημιουργήση ὁ καλλιτέχνης
ποὺ τούτας τις γνώντας δὲ πολὺ μεγάλους μᾶς μέρα.
ἄλλ. ἔνα δραματικὸν περιστατικό τῆς ζωῆς τοῦ τὸν
κατέστρεψε...

Καθὼς μάλοσε ὃ δούς, ἔγνωςε σηγχρόνους τὸ βά-
θος τοῦ ἀγάλματος καὶ, σὲ μια στιγμή, είδα τὸ πρό-
σωπο του. "Αἴρεσα τότε νῦ μοῦ Σεβρήνη μᾶς κραυγή-

— Τὸ μάτι είναι σημαδεμένον ἀνερχάρι. Πατι-
πραγματικῶς στὸ ἀριστερό μάτι τοῦ ἀγάλματος ἔ-
τισε τὸ χαρακτηριστικὸν ἐντὸν σημάδι ποὺ ἔλεπε
κανεῖς σὲ ὅλες τὶς κοινές τοῦ Ρομέρο Σάστρο!

— Ξέρετε λίτων την τιστορία αὐτοῦ τοῦ καλλι-
τέχνη; με δώτησε ὃ δούς.

— "Οζί, είτα, καὶ νῦ ἡμοινα πολὺ πειρεγος νά
την μάδω.

— Θα σάς την πῶ ἔργο μὲ λίγη λόγια. Τὸ ἔργο
αὐτὸν ποὺ βλέπετε ἔχειν πόρ δέκα ετῶν περίπου. Τὴν
εποχὴ ἔκεινη ὁ Ρομέρο Σάστρο, πλείνοντας στὴν φρ-
γῇ τοῦ ὄλη την ἀγάλμα τῆς τέχνης, ἔταίνειν ἐνίστην τῆς ἀδικοφοιν-
τοῦ Κονσέν. "Αν τὴν ἔποιη ἔκεινη δὲν είχε ἀχώμα κατατήσει τῇ
δύσι, είχε ἐν τούτοις κατατήσει την καρδιὰ τῆς φωτοτεχνῆς" Ανδο-
λούσαις, τὶς ὀποῖς τὸ ἀγάλμα ἔχεται μεριστοῦ σας. "Η γυναῖκα αὐτὴ
τὸν ἔλαττενε γάρ τὸ πενθε του. Ὁπος αὐτὸς τὴν ἔλαττενε γιὰ τὴν
ομορφιά της. Ελάγκοντας ἔζησαν τότε τὸ θαυματόν εὗρο τοῦ Ρομέρο.
Χίως ὅμως στὴν ἀγαπητημένη τοῦ κόσμους ἀρρώστη σηγά-σηγά νά ἐνδια-
φέρεται γιὰ τὴν τέχνη τοῦ. "Ολοὶ τότε, ἀλλοι μὲ τὸ σοστό νῦ δοῦν
στὸ κοντά την ὄμηρη καὶ τὴν μάλισταν κ' ἄλλοι μὲ
τὴν ἔλιπα διὰ τὴν καταστήσαιν, ἀλλοινα μὲ συγχάρων στὸ ἔρ-
γαστηριοῦ τοῦ καὶ νῦ τοῦ παραγγέλνοντον διάμορφον ἔργο.
Οφείλων ἔποιης νῦ σᾶς ὡμολο-
γήσω δι, μολονότι ἡ μητία μου ἡταν περιμενεῖ—τὰ μαλά μου
έλλαν ἀπότοπε πει—δεν ἔμενε απεγέφαστος ἀπὸ τὴν κατατλητι-
κὴ μησηρία αὐτῆς τῆς γυναικας. Είχε διώς τη φρόν-
οι νῦ μάτην αὐτῆς τῆς γυναικας. Είχε διώς τη φρόν-

— Ο Ρομέρο είχε ἐμπιστοσύνη σε μένα. Κ' ἔγω
συρόμενος αὖτα τὸν πλατυτόν ἔρωτα, ποὺ ισχεὶς
ἡ μησηρία αὐτῆς τῆς γυναικας, σκέψηκα τηνε τὸν ἀπό-
γεντον, μὲ χέρι τρόπο, μια εἰκόνα της, ἀφοῦ δὲν ἴστη-
χε κακία είλαται να κατατηστο την ίδια. Καταθόσα
κοιτῶν την πειστη τὸ Ρομέρο νῦ φτιάσθη ἑνα ἀγάλμα
της θεᾶς Αφροδίτης, ἔχοντας γιὰ μοντέλο την Κον-
σέντελα. "Ετοι δὲ τιεπάντατε τη θεία μησηρία τῆς
γυναικας ποὺ ἀγαπήσει...

— Τὸ ἔργο αὐτὸν, τὸ ἀριστοφόρημα αὐτό, ἡταν ἡ κα-
ταστήση τοῦ καλλιτέχνη! "Απὸ τὴν στιγμή ποὺ τὸ
ἐκτησης ἐπάνω στὸ βάθρο, μια ἄγρια, φοβερὴ ζήλεια
ἀρρώστη νῦ τοῦ τούρη την σοθιά, μια ζήλεια που είχε ὡς
ἄποτελεσα νῦ τοῦ κόνη καθε δρεῖ γιὰ δυολει.

Μά μέρα μοῦ είτε :

— Πρέστε νῦ ξέρετε δι, δὲν ἐπάρχει μεγαλείτερον
ἀνοσοία ἀπ' αὐτή ποὺ ἔκαμα. Η γυναικα αὐτή, είτε ὡς

γυναικα μου ἡ ζωή μου, ἡ φυγή μου, τὸ πάν γιὰ μένα! "Αποκαλύ-
πτοντας τὴν γυνινότητα της στὸν κόρμο, είνε τὸ ίδιο σάν νὰ τὴν γε-
λάω στὸ βούρκο! "Οχι! Ποτὲ δὲν θὰ γίνη αὐτό... "Εργάστηκα ἑνα
χρόνο ὀδύληηρο γι' αυτό τὸ δάγκαμα... "Εβάλα σ' αὐτὸν δῆλη τὴν σκέ-
ψη μου, ψλι τὴν φυγή μου... "Οχι! Λέν θέλω γιὰ τὸ πούλισμο! Είνε
ἄλληθεια δι, δὲν δὲν έχω πεντάρα, δι, νά κάνει ένα σωρό χρέος. Οι δα-
νειώτεια μου καὶ νά μοῦ το πάρον! Μά αὐτὸν δὲν θὰ γίνη, δὲν
θὲν συμβι ποτε! Θά τὸ κάνω χίλια κομμάτια!

— Δυντυχισμένε! τοῦ είτα. Αὐτὸν ποὺ σκέπτεσα νά κάνης, είνε
σοστή τρέλλα! Δὲν μένει παρά ἑνα πράγμα μονάχο! Τὸ ἀγάλμα
αὐτὸν είνε ἀνεπιτυχο καὶ νά σου εἶσαι εισαγάπηση τὴν άθανασία! Σω-
πετείνει λατόν μάτι λίστη, γιὰ νά σε βγάλω αὐτὸν τὴν ὄμηρων ποὺ
βρίσκεται. Νά σου δώσω τριάντα χιλιάδες φράγμα, όχι ὡς πληρωμή
γι' αυτὸν τὸ ἔργο, ἀλλ' ως δόρο, και νά μου δώσως τὸ ἀγάλμα. Σοῦ
δίνω τὸ λόγο μοι, δι, δὲν θὰ τὸ κόρμα σ' ἑνα ιδιαίτερο δομάτιο τοῦ με-
γάρου μου, μαρσενά αὐτὸν τὸ βέλμιμα τοῦ κόρμου. Δέχεσαι;

— Ο Ρομέρο Σάστρο, ἀφοῦ σκεψήρε πλεισθεραίη λίγα λεπτά, είπε στὸ τέλος:
— Δέχομαι, υπό τον ὄνομα ὅμως δι, δι, εἴδουν ένη Κονσουέλα καὶ
μερικούς στους συμπληρωματικούς μελετών αὐτού της πούλισμας;

— Θά πρατας ἐδύ το πλειδι το δομάτιο ποὺ θα τὸ τοποθετηθω,
τοῦ είτα, κι' δὲν συμβι νε πεύκο, οι κληρονόμοι μου νά εποχεμε-
νεῦνται πηγούσιν αὐτούς της επιθυμίας αὐτή.

— Εμεινε απότοντος σύμφωνος μαζέ μοι. Μόλις ὅ-
μως περασε μετανάστη μόδιαστο στὸ σκοτεινό αὐτὸ δομάτιο,
τὸ λογικο τὸν Ρομέρο ωρίσε νά σαλένη. Τὶ συνέβαινε
ἄρρενε μέσο στὴν φυγή τοῦ καλλιτέχνην; Μήποτε, κα-
νενας ζήλωσης με είχε συσφατήσησε στὸ Ρομέρο;
Δὲν ζένος νά σας πο. Τὸ βέβαν δώμα είνε δι, δέν έπειτα
αὐτὸ λίτες ιμέρες, ένα βάδι, δέ Σάστρο, σὲ μια στιγ-
μή παραφράσας, σὲ μια στιγμή αγρίας, θανάτους ένη
λοτεπι, εδοτωτε της θωματικό μέτρο πούλισμα τοῦ
προσηγονούντος της έβγαλε τὸν μάτιον μέτρον πούλισμαν.

— Αφοῦ διεπαφέ μετα τὸ φοβερὸν ἔγκλημα, ἔτρεξε
άμεσος σα περιλόπο στὸ σπίτι μοι, μπήσε κρυφά μέ-
σο σ' αὐτὸ τὸ δομάτιο, φίτηρες ἐπάνω αὐτὸν ἀγάλμα
καὶ θέλησε μέσο στὴν φυγή τοῦ καλλιτέχνη μάτι. Τὸ ζέρι
τον δώμας ἔτρεψε κ' ἔτοι αὐτού να τοῦ βγάλη τὸ ἀστερεό μάτι. Τὸ
δέν τὰ διαυγενικά καί πανημάτια πούλισμα τοῦ μάτιον πούλισμα.

— Κατά την ιμέρα της δίνης τοῦ δεν έχωλε λέσι.
Είχε πολεολασοῦντη εντελεῖο. Οι θνούσοι τὸν κατεδίπε-
σαντεικούση εντελεῖο. Οτρίμηνοι τὸν περιήρητη είρητη.
Ότριμηνοι τὸν περιήρητη είρητη. Οτρίμηνοι τὸν περιήρητη είρητη.
Φεύγε, βλέποντας διαρροή μετρούση τοῦ τόπου παραφράσα στὴ ζήρη τοῦ καὶ εσό-
δου τοῦ ἀπάνθιστο σα μια στιγμή τρέπεται, φτειάνει διαρροή τοῦ
δέος κεφάλη θάτιαν δέν έχωλεται, την ίδια μορφή της Κονσουέλας, κ' ἔ-
τεται ομητληρώνει τὸ ἔργον, ἀλλ' ζέρεται αὐτὸ συμπληρωματος—κατα-
φέροντας τοῦ ένα κοντέλες τοῦ Ρομέρο Σάστρο μοιίστην ποταπήτη
Νά γατι λίτες ή κοντέλες τοῦ Ρομέρο Σάστρο μοιίστην ποταπήτη μεταξέ.

— Καί το καταστήμα τοῦ Λονδίνου ποτέ δέχεται αὐτές της ιδρο-
πιμησανέντας κοντέλες: φύτησε.

— Α, το καταστήμα τοῦ Λονδίνον, είπατε; Θά σάς το... δείξω
άμεσος.

Καί ανοίγοντας ἔνα παλιό έθεντον έρμαλο, μοι ἔδειξε κακιά
ἐκποτοπο κοντέλες, ή δοτες είχαν δέλες στὸ ἀστερεό μάτι το καλλι-
τηριοῦ τοῦ σημάδι με τη σημήλη. Στιβαρημένες μέσα στὸ έρμα-
λο, υφορύντες δι, δέν σημασθανόνταν το φοβερὸν ἀσφορηματον τον
τηγάνια μωανογύμενα τα κείμενα τον σ' ἔνα τραγιδη, ανέψαρπτα
θλιβέρο μαγιολό...

— Το καταστήμα τοῦ Λονδίνον, σηνέχιος ὁ δούς, είνε
ἐπινόησης δογι μοι... Ήμουν βέβαιος δι, δέν σανείς της ιδρο-
πιμησανέντας κοντέλες της άγριαστη σάνωμα, δι, μερικές φρέσες αὐ-
στηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες. Νομίζει δι, είχα ειμα
τηνεψητηριανέντας κοντέλες της άγριαστη σάνωμα, δι, μερικές φρέσες αὐ-
στηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες. Επειδη λιπαράς της άγριαστης
σάνωμας, μερικές φρέσες αὐστηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες.
Επειδη λιπαράς της άγριαστης σάνωμας, μερικές φρέσες αὐστηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες.

— Το καταστήμα τοῦ Λονδίνον, σηνέχιος ὁ δούς, είνε
ἐπινόησης δογι μοι... Ήμουν βέβαιος δι, δέν σανείς της ιδρο-
πιμησανέντας κοντέλες της άγριαστη σάνωμα, δι, μερικές φρέσες αὐ-
στηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες. Νομίζει δι, είχα ειμα
τηνεψητηριανέντας κοντέλες της άγριαστη σάνωμα, δι, μερικές φρέσες αὐ-
στηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες. Επειδη λιπαράς της άγριαστης
σάνωμας, μερικές φρέσες αὐστηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες.
Επειδη λιπαράς της άγριαστης σάνωμας, μερικές φρέσες αὐστηληματαν τηνεψητηριανέντας κοντέλες.

